

Dato 12-11-2021

Sagsbehandler Gry Brun Jensen

gry.brun.jensen@stab.rm.dk

Tel. +4561628632

Sagsnr. 1-31-72-43-21

Side 1

Beskrivelse af patientstrømme – patienter med akutte psykiatriske problemstillinger på hospitaler med fælles akutmodtagelse

Hospitalsudvalget og Psykiatri- og socialudvalget blev på møderne henholdsvis den 13. september og den 15. september orienteret om et tillæg til akutkonceptet. Tillægget har fokus på modtagelse af patienter med akutte psykiatriske problemstillinger.

Hospitalsudvalget ønskede i den forbindelse, at patientstrømmene belyses til et kommende møde. Herunder ønskede udvalget oplysninger om, hvilken andel af akutte psykiatriske patienter, der ikke kommer ind i akutafdelingen, samt hvilke forskelle, der er i implementeringen af akutkonceptet på tværs af regionens hospitaler.

I det følgende redegøres derfor kort for forskellene i implementeringen af akutkonceptet i forhold til patienter med akutte psykiatriske problemstillinger på tværs af hospitalerne og for patientstrømmene, herunder omfanget af de forskellige patienttyper.

Der er fokus på Aarhus Universitetshospital/Aarhus Universitetshospital Psykiatrien og Regionshospitalet Randers/Regionspsykiatrien Randers, fordi det er her, der indtil videre er etableret fælles akutmodtagelser.

Afsnittet om patientstrømme er struktureret under følgende overskrifter:

- Grafisk illustration af patientstrømme
- Data vedrørende akutte patienter med psykiatriske problemstillinger med fokus på patienter, der ikke indlægges i Psykiatrien
- Data vedrørende akutte patienter med psykiatriske problemstillinger med fokus på patienter, der indlægges
 - Første kontakt på henholdsvis akutafdelinger og i Psykiatrien fordelt på afdelinger
 - Patienter direkte i Psykiatrien fordelt på patienttyper, der er undtaget fra at gå via akutmodtagelserne

- Mulige forklaringer på, at en stor del af de akutte psykiatriske patienter indlægges direkte i Psykiatrien uden at være direkte undtaget fra at gå gennem akutmodtagelserne

Kort opsummering af data

Data for samtlige akutte kontakter er alene opgjort for Aarhus Universitetshospital og Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, ikke for de tilsvarende afdelinger i Randers.

I 2021 er 53% af alle akutte psykiatriske kontakter i Aarhus både opstartet og afsluttet i Akutafdelingen eller patienterne er overført til andre afdelinger end Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. 18% af alle akutte psykiatriske kontakter er startet i Akutafdelingen og har siden ført til en indlæggelse i psykiatrien. 30% af alle de akutte psykiatriske kontakter er startet direkte i Psykiatrien.

Side 2

Blandt de forløb, der indeholder en indlæggelse, starter ca. 2/3 af de akutte psykiatriske indlæggelsesforløb i akutafdelingerne, mens ca. 1/3 starter på en psykiatrisk afdeling. Andelen varierer dog mellem afdelingerne.

1. Akutkonceptet på tværs af hospitalerne

I Region Midtjylland er der udarbejdet et fælles akutkoncept, der indebærer, at de uafklarede akutte patienter modtages gennem samme dør, i en afdeling med personale der er specialiseret i den akutte fase, og som har tætte samarbejdsaftaler med alle specialer om hurtig involvering i diagnostik og behandling i den akutte fase, når der er behov for det. Dette betyder eksempelvis, at alle akutte patienter skal tilses af en speciallæge inden for en time og have lagt en behandlingsplan inden for fire timer. Dette gælder også patienter med akutte psykiatriske problemstillinger.

På alle akuthospitaler arbejdes der således henimod, at akutafdelingerne skal modtage alle uafklarede akutte patienter, medmindre der foreligger tydelige aftaler om andet.

Det konkrete samarbejde mellem akutafdeling og psykiatrien, herunder den konkrete tilrettelæggelse af modtagelsen af patienterne gennem akutafdelingen, beskrives i lokale samarbejdsaftaler under hensyntagen til de lokale organisatoriske forhold og fysiske rammer.

De fælles akutmodtagelser er fortsat under implementering. På nuværende tidspunkt modtages patienter med psykiatriske problemstillinger i de fælles akuthospitaler på Aarhus Universitetshospital og på Regionshospitalet Randers. De øvrige akuthospitaler følger efter, når de fysiske rammer er på plads.

I Akutmodtagelsen på Aarhus Universitetshospital ligger det plejefaglige ansvar for alle patienter hos Aarhus Universitetshospital (somatikken), mens Aarhus Universitetshospital Psykiatrien bidrager med læger til patienter med en psykiatrisk problemstilling.

På Regionshospitalet Randers har Akutmodtagelsen både det lægefaglige og det plejefaglige ansvar for alle patienter. Regionspsykiatrien Randers bidrager fast med en psykiatrisk visitationssygeplejerske, og der er mulighed for at tilkalde en læge fra psykiatrien efter behov.

Når det nye hospital i Gødstrup tages i brug i foråret 2022, vil man lægge sig op ad modellen fra Randers.

Side 3

2. Patientstrømme

2.1 Grafisk illustration af patientstrømme

Som udgangspunkt modtages alle uafklarede patienter med en psykiatrisk problemstilling gennem akutafdelingen.

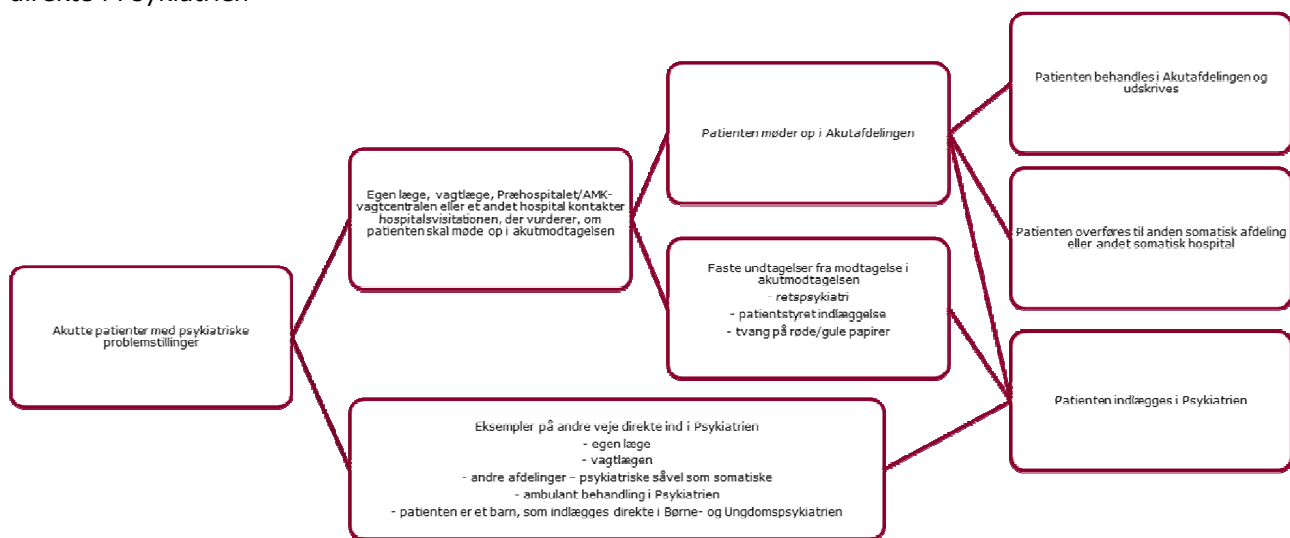
Undtaget herfra er patienter, der

- kan henvises til en akut ambulant tid i Psykiatrien
- indlægges via retspsykiatrien
- indlægges i henhold til kontrakt om patientstyret indlæggelse.
- indlægges med tvang, fordi de "er sindssyge eller befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, og det vil være uforsvarligt ikke at frihedsberøve den pågældende med henblik på behandling, fordi:
 - udsigten til helbredelse eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentlig forringet (tvangsindlæggelse på gule papirer) eller
 - den pågældende frembyder en nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre (tvangsindlæggelse på røde papirer)." (kilde: §5 i Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien)

Patienter, der allerede præhospitalt kan afklares med behov for konkret specialiseret indsats i Psykiatrien, kan ligeledes indlægges direkte på en psykiatrisk afdeling.

Patientstrømmene er illustreret i Figur 1.

Figur 1: Den akutte psykiatriske patients vej ind i akutmodtagelsen eller direkte i Psykiatrien

Side 4

2.2 Overordnede data vedrørende akutte patienter med psykiatriske problemstillinger uanset om disse indlægges eller afsluttes uden indlæggelse

For Aarhus Universitetshospital og Aarhus Universitetshospital Psykiatrien er det i tabel 1 opgjort, hvor mange af de akutte psykiatriske patienter, der henholdsvis udskrives direkte fra Akutafdelingen eller indlægges på andre afdelinger, indlægges i Psykiatrien via Akutafdelingen eller indlægges direkte i Psykiatrien. Der er ikke opgjort tilsvarende data for Regionshospitalet Randers og Regionspsykiatrien Randers. Tallene i dette afsnit vedrører altså alene Aarhus.

De akutte kontakter er defineret som første akutte indlæggelse eller akut ambulante kontakt i patientens indlæggelsesforløb med sygdomsforløb i "Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser". Hvis patienten således indlægges i akutafdelingen eller først har en ambulante kontakt i akutafdelingen og derefter indlægges i Psykiatrien senest fire timer efter, at kontakten til akutafdelingen er afsluttet, registreres den akutte indlæggelse som opstartet i akutafdelingen. Hvis der går mere end fire timer fra første kontakt eller patienten indlægges direkte på en psykiatrisk afdeling, registreres den akutte indlæggelse som opstartet i Psykiatrien.

Som det fremgår af tabellen, er det godt halvdelelen af patienterne, der udskrives fra Akutafdelingen eller overføres til en anden afdeling end de psykiatriske afdelinger Afdeling for Psykoser, Afdeling for Depression og Angst eller Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling i Aarhus. Halvdelen af de akutte psykiatriske kontakter på AUH afsluttes således i Akutafdelingen uden det fører til et indlæggelsesforløb i AUH Psykiatrien.

Af samtlige akutte kontakter vedrørende akut psykiatri er ca. en tredjedel af de akutte psykiatriske patienter registreret som indlagt direkte i Psykiatrien.

Den resterende andel af patienterne er indlagt på en af de tre psykiatriske afdelinger efter et ophold i Akutafdelingen.

Registreringen af indlæggelser direkte i Psykiatrien skal dog tages med visse forbehold. Således har 289 af de patienter, der i 2021 er registreret som indlagt direkte i Psykiatrien, haft en forudgående kontakt i Akutafdelingen, der imidlertid først registreringsmæssigt er afsluttet efter at patienten er indlagt i Psykiatrien, hvorfor det i data fremstår som om, at patienten er indlagt direkte på en psykiatrisk afdeling. Se nærmere om dette i afsnit 2.4.4 nedenfor.

Side 5

Tabel 1: Akutte Psykiatriske forløb på AUH/AUH Psykiatrien 2019-2021.

	2019		2020		2021	
Udskrevet direkte fra Akutafdelingen på AUH eller overført til anden afdeling	2.957	52%	3.151	50%	3.107	53%
Indlagt via Akutafdelingen på Afdeling for Psykoser, Afdeling for Depression og Angst eller Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling	870	15%	1.165	18%	1.036	18%
Indlagt direkte i Psykiatrien på Afdeling for Psykoser, Afdeling for Depression og Angst eller Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling	1.894	33%	2.004	32%	1.759	30%

Note: Data for 2021 er pr. 2. november 2021. Hvis indlæggelsen efterfølger en kontakt på et somatisk akutafsnit inden for 4 timer efter, at den somatiske akutkontakt er slut, betragtes den som kommende fra akutafsnittet.

2.3 Data vedrørende akutafdelingernes brug af Hurtige ambulante tider

Et af alternativer til en indlæggelse, som bl.a. Akutafdelingen har, er at henvise patienterne til en hurtig ambulant tid (HAT) i psykiatrien med henblik på støtte og vurdering. Antallet af henvisninger fra akutafdelingerne til HAT på henholdsvis Aarhus Universitetshospital og Regionspsykiatrien Randers fremgår af tabel 2. Som det fremgår, booker akutafdelingen på Aarhus Universitetshospital primært de hurtige ambulante tider på Afdeling for Depression og Angst, hvilket kan hænge sammen med karakteren af de psykiatriske lidelser. Akutafdelingen på Regionshospital Randers kan disponere over én HAT om dagen.

Tabel 2: Antal hurtige ambulante tider booket af akutafdelingerne 2019-2021

Afdeling (booker)	Afdeling (HAT booket hos)	2019	2020	2021
AUH Akutafdeling	Afdeling for Depression og Angst Skejby	369	443	294
	Afdeling for Psykoser Skejby	71	61	38
Hospitalsvisitationen RH Randers	Regionspsykiatrien Randers	103	138	133
I alt		543	642	465

Note: Data for 2021 er pr. 31. oktober 2021

Kriterier: Dato_Aftale: 2019, 2020, 2021 (pr. 31.10.2021)

Afdeling (Booker): AUH Akutafdeling, RRA Hospitalsvisitation

Afdeling (Booket): Psykiatriske afdelinger i Skejby og Randers

Opgavenavn: Bookingopgaver, der indeholder navnet "hurtig"

Bookingstatus: Afviklet, Aflyst, Booket

Kilde: Regionale BI-rapport "Booking" den 03.11.2021 (RO)

Side 6

2.4 Data vedrørende akutte patienter med psykiatriske problemstillinger med fokus på patienter, der indlægges

En del af kontakterne afsluttes jf. tabel 1 i akutafdelingerne. Det er derfor ikke alle kontakter eller indlæggelser i akutafdelingen, der følges op af en indlæggelse på en psykiatrisk afdeling. I det følgende fokuseres alene på de forløb, der resulterer i en indlæggelse i psykiatrien.

2.4.1 Overordnet fordeling af første kontakt mellem Akutafdelinger og psykiatriske afdelinger

Tabel 3 viser, hvordan de første akutte psykiatriske kontakter i forløb, der resulterer i indlæggelse i psykiatrien, fordeler sig mellem akutafdelingerne og de psykiatriske afdelinger i henholdsvis Aarhus og Randers i årene 2019-2021.

Som det fremgår af tabel 3 starter ca. 2/3 af de akutte psykiatriske indlæggelsesforløb i akutafdelingerne, mens ca. 1/3 starter på en psykiatrisk afdeling.

Tabel 3: Akutte psykiatriske indlæggelsesforløb fordelt på startsted i henholdsvis akutafdelinger og Psykiatri, 2019-2021.

Første patientkontakt	2019		2020		2021	
Akutafdelingen, AUH	3.821	67%	4.299	68%	4.124	70%
AUH Psykiatrien	1.894	33%	2.004	32%	1.759	30%
Akutafdelingen, Regionshospitalet Randers	1.214	72%	1.450	67%	1.068	63%
Regionspsykiatrien Randers	478	28%	705	33%	622	37%

Note: Data for 2021 er pr. 2. november 2021. Hvis indlæggelsen efterfølger en kontakt på et somatisk akutafsnit inden for 4 timer efter, at den somatiske akutkontakt er slut, betragtes den som kommende fra akutafsnittet. Akutafdelingen på AUH omfatter både Akut Psykiatri og Akut Somatik. På Regionshospitalet Randers skelnes der ikke mellem akut psykiatri og somatik.

2.4.2 Akutte indlæggelser i Psykiatrien fordelt på afdelinger og opstartssted

I dette afsnit ses alene på patientforløb, der har ført til en indlæggelse i psykiatrien.

Tabel 4 viser, hvordan de akutte patienter, der indlægges på de enkelte afdelinger i psykiatrien, fordeler sig mellem enten at være indlagt direkte i psykiatrien eller at blive indlagt i psykiatrien via akutafdelingen. Data er opgjort for perioden 2019-2021. I 2021 er det totalt set 55% af de akutte patientforløb, der medfører indlæggelse i Psykiatrien, der er startet direkte i psykiatrien, mens 45% af de akutte patientforløb i Psykiatrien er startet i akutafdelingen.

Side 7

Selvom det generelle billede er, at de fleste akutte psykiatriske patienter, der indlægges på de psykiatriske afdelinger, indlægges direkte i psykiatrien, varierer omfanget på tværs af afdelingerne.

Bemærk, at data for tabel 3 og 4 ikke er direkte sammenlignelige, primært fordi Afdeling for Retspsykiatri indgår i Tabel 3 men ikke i Tabel 4 og fordi Tabel 4 i modsætning til Tabel 3 kun omfatter den psykiatriske del af akutmodtagelsen på AUH.

Pr. 2. november 2021 er det lidt over halvdelen af de akutte patienter, der indlægges på Afdeling for Depression og Angst samt Afdeling for Psykoser på AUH, der indlægges direkte. I Regionspsykiatrien Randers er det ca. 2/3 af de akutte patienter, der indlægges direkte i psykiatrien.

I Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling er det i 2021 60%, der først har en kontakt på akutafdelingerne på enten Aarhus Universitetshospital eller Regionshospitalet Randers. I den forbindelse bemærkes det, at Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling dækker hele regionen. Der vil således være patienter, der indlægges direkte i Børne- og Ungdomspsykiatrien i Viborg eller Herning, fordi der ikke er etableret fælles akutmodtagelser i disse modtageområder. Derudover er der som tidligere nævnt lavet særlige aftaler, der betyder, at en del af børnene modtages direkte i Psykiatrien uden om akutafdelingerne. Fra Regionshospitalet Randers' optageområde indlægges patienter under 18 år således direkte i Børne- og Ungdomspsykiatrien, medmindre de også har somatiske symptomer.

Tabel 4: Akutte patienter indlagt i psykiatrien - direkte og via akutafdelingerne, 2019-2021.

		2019		2020		2021	
Afdeling for Depression og Angst, AUH	Direkte i psykiatrien	904	58%	825	49%	603	52%
	Via akutafdelingen	665	42%	868	51%	556	48%
Afdeling for Psykoser, AUH	Direkte i psykiatrien	892	72%	788	66%	735	55%
	Via akutafdelingen	344	28%	401	34%	611	45%
Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling	Direkte i psykiatrien	227	61%	224	51%	178	40%
	Via akutafdelingen	145	39%	211	49%	272	60%
Regionspsykiatrien Randers	Direkte i psykiatrien	511	58%	677	65%	591	66%
	Via akutafdelingen	364	42%	366	35%	302	34%
I alt	Direkte i psykiatrien	2534	63%	2514	58%	2107	55%
	Via akutafdelingen	1518	37%	1846	42%	1741	45%

Side 8

Note: Data for 2021 er pr. 2. november 2021. Hvis indlæggelsen efterfølger en kontakt på et somatisk akutafsnit inden for 4 timer efter, at den somatiske akutkontakt er slut, betragtes den som kommende fra akutafsnittet. I forhold til AUH gælder det, at patienter med både en somatisk og en psykiatrisk problemstilling, der er registreret på akutafdelingens somatiske afsnit, ikke indgår som patienter startet i akutafdelingen, men som patienter, der indlægges direkte på en af de psykiatriske afdelinger i AUH Psykiatrien. Det kan eksempelvis omfatte patienter med selvskadende adfærd.

2.4.3 Patienter direkte i Psykiatrien fordelt på patienttyper, der er undtaget fra at gå via akutmodtagelserne

Som udgangspunkt er nogle akutte psykiatriske patienter undtaget fra at gå gennem akutmodtagelserne. Det gælder således retspsykiatriske patienter, patienter med kontrakt på patientstyrede indlæggelser samt patienter indlagt med tvang på røde eller gule papirer.

Tabel 5 viser indlæggelsestypen for de akutte patienter, der indlægges direkte i psykiatrien udenom akutafdelingerne, med henblik på at belyse, om de er undtaget fra at gå gennem akutafdelingerne.

Som det fremgår af tabel 5, er det en meget lille del af de akutte patienter, der kommer direkte ind i psykiatrien med en kontrakt på en brugerstyret indlæggelse. Det harmonerer med, at hensigten med de brugerstyrede indlæggelser er, at patienterne skal henvende sig, før der bliver behov for en akut indlæggelse.

Ca. en fjerdedel af de patienter, der indlægges direkte på de psykiatriske afdelinger, har en retslig foranstaltning. Det er dog ikke nødvendigvis den retslige foranstaltning, der har udløst indlæggelsen. Andelen af retspsykiatriske patienter er størst på Afdeling for Psykoser, Aarhus Universitetshospital og mindst på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling.

Modsat er der på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling den relativt største andel af patienter, der indlægges med tvang.

Samlet set indlægges de fleste patienter dog uden, at indlæggelsen er registreret som retspsykiatrisk, patientstyret eller som gennemført med tvang.

Tabel 5: Indlæggelsestype – akutte patienter, der indlægges direkte i psykiatrien udenom akutafdelingerne, 2019-2021.

Afdeling	Indlæggelsestype	2019		2020		2021	
Afdeling for Depression og Angst, AUH	Retspsykiatrisk	82	9%	82	10%	38	6%
	Patientstyret	6	1%	0	0%	0	0%
	Tvang	67	7%	62	8%	31	5%
	Andet	750	83%	681	83%	534	89%
Afdeling for Psykoser, AUH	Retspsykiatrisk	295	33%	288	36%	284	39%
	Patientstyret	1	0%	4	1%	1	0%
	Tvang	86	10%	99	13%	75	10%
	Andet	510	57%	401	51%	376	51%
Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling	Retspsykiatrisk	8	4%	10	4%	6	3%
	Patientstyret	0	0%	0	0%	0	0%
	Tvang	78	34%	87	39%	64	36%
	Andet	142	62%	127	57%	109	61%
Aarhus Universitetshospital Psykiatrien i alt	Retspsykiatrisk	385	19%	380	21%	328	22%
	Patientstyret	7	0%	4	0%	1	0%
	Tvang	231	11%	248	13%	170	11%
	Andet	1402	69%	1209	66%	1019	67%
Regionspsykiatrien Randers	Retspsykiatrisk	83	16%	153	22%	163	28%
	Patientstyret	30	6%	29	4%	37	6%
	Tvang	61	12%	124	18%	68	11%
	Andet	338	66%	376	55%	324	55%

Note: Data for 2021 er pr. 2. november 2021. Retspsykiatrisk: Patienten har en retslig foranstaltning, men det er ikke nødvendigvis den retslige foranstaltning, der har udløst indlæggelsen. Patientstyret: En procedure indikerer, at indlæggelsen er patientstyret. Tvangsindlæggelse: Indlæggelsen er indberettet som værende udløst af tvang. Kategorierne "retspsykiatrisk", "patientstyret" og "tvang" er ikke gensidigt udelukkende.

2.4.4 Mulige forklaringer på, at en stor del af de akutte psykiatriske patienter indlægges direkte i Psykiatrien uden at være direkte undtaget fra at gå gennem akutmodtagelsen

Der er ikke en entydig forklaring på, at så stor en del af de patienter, der indlægges direkte i psykiatrien, lander i kategorien "andet". Der er imidlertid en række mulige delforklaringer.

Det kan eksempelvis dreje sig om

- Patienter indlagt via egen læge udenom hospitalsvisitationen. I princippet skal alle henvendelser om akut indlæggelse gå via hospitalsvisitationen, men da det er relativt nyt, at Psykiatrien indgår i hospitalsvisitationsordningen, og da det endnu ikke

omfatter alle klynger, kan det ske, at en læge kontakter afdelingen direkte.

- Patienter indlagt via vagtlægen udenom hospitalsvisitationen
- Patienter indlagt fra andre afdelinger i regionen (psykiatriske såvel som somatiske sengeafdelinger)
- Patienter indlagt i forbindelse med ambulante behandling i psykiatrien
- Patienter der genindlægges inden for 24 timer med samme problemstilling

Det er desværre ikke muligt datamæssigt at afgøre, hvem der har indlagt patienterne, da dette efter overgangen til LPR3 ikke længere er en variabel i data.

Side 10

For Aarhus Universitetshospital og AUH Psykiatrien er der i Tabel 6 opgjort kontakter til akutmodtagelse og den ambulante psykiatri op til 4 timer før indlæggelsen med henblik på at forklare, hvorfor patienterne indlægges direkte i psykiatrien.

Tabel 6: Antal akutte patienter indlagt akut direkte i psykiatrien fordelt på forudgående hændelse, AUH Psykiatrien 2021

	Indlæggelser registreret som direkte i psykiatrien i 2021
Patienter med akut ambulante besøg i Akutafdelingen, hvor kontakten først teknisk afsluttes efter indlæggelse i Psykiatrien	289
Patienter med ambulante besøg i psykiatrien inden for 4 timer før indlæggelse	269
Patienter med virtuel kontakt i psykiatrien inden for 4 timer før indlæggelse	159
Patienter med udekontakt i psykiatrien inden for 4 timer før indlæggelse	26
Øvrige patienter	276
I alt	1019